

De sociale ontwikkeling van kinderen

Amsterdam, april 2014, jaargang 7, nr. 1

Universiteit van Amsterdam

Beste ouders,

Met deze nieuwsbrief willen wij u op de hoogte stellen van de ontwikkelingen binnen het onderzoek 'De sociale ontwikkeling van kinderen'.

Voortgang onderzoek

De 4,5-jaarsmeting loopt alweer op zijn einde! In april vinden de laatste labbezoeken en telefonische interviews plaats. In totaal kwamen er 106 kinderen van 4,5 jaar (57 meisjes en 49 jongens) met hun moeder en vader naar het onderzoekscentrum. Bijna alle ouders vulden de vragenlijsten in en daarnaast hebben wij bij de meeste ouders een telefonisch interview kunnen afnemen. Een heel mooi aantal, waar we erg dankbaar voor zijn!

Intussen wordt er door het onderzoeksteam en de studenten hard gewerkt aan het voorbereiden van de 7-jaarsmeting. Deze vindt plaats als u kind tussen de 7 en 7,5 jaar oud is. Naast de labbezoeken komen wij bij deze meting weer bij u op huisbezoek, net zoals bij de metingen tot en met 2,5 jaar. Tevens zal er, net als bij de 4,5-jaarsmeting, bij iedere ouder een telefonisch interview afgenomen worden. Het interview gaat ditmaal alleen over uw kind.

Een uitgebreide beschrijving van de taken staat in de informatiebrief die u vóór de 7-jaarsmeting van uw kind ontvangt. De eerste kinderen van 7 jaar komen in het najaar langs.

Verhuizing

In de zomer van 2014 verhuist het lab van het onderzoekscentrum voor ouder en kind naar een nieuwe locatie binnen het Roeterseilandcomplex. Hier wordt een

compleet nieuw onderzoekscentrum gebouwd op de zolder van Gebouw D, aan de Nieuwe Achtergracht 129. Inmiddels is het definitieve ontwerp van het nieuwe lab bekend. Momenteel zijn wij in gesprek met een architectenbureau over de aankleding van het nieuwe lab. Er wordt goed nagedacht over het interieur en de sfeer van de wachtkamer en de onderzoeksruimten van de nieuwe locatie. We gaan er wat ruimte betreft goed op vooruit. Het nieuwe lab zal gebruiksklaar zijn vóór wij in het najaar met de 7-jaarsmetingen beginnen.

Voorlopig ontwerp van de nieuwe wachtkamer

Overgang naar digitale vragenlijsten

Bij de 7-jaarsmeting kunt u de vragenlijsten digitaal invullen in plaats van op papier. Nadat met u een afspraak is gemaakt voor de labbezoeken van 7 jaar ontvangt u een e-mail met een link naar de digitale vragenlijst. In deze e-mail staat voor elke ouder een onderzoeksnummer en een wachtwoord om in te loggen. Op deze manier blijven uw gegevens anoniem bewaard maar kunnen wij uw antwoorden toch nog koppelen aan de rest van de gegevens.

Om u per e-mail te kunnen benaderen zijn wij momenteel bezig het e-mailadressenbestand te updaten. Kort voordat u deze nieuwsbrief ontvangt hebben wij een

bericht gestuurd naar alle e-mailadressen van u die bij ons bekend zijn. Daarin vroegen wij u het e-mailadres door te geven waarop beide ouders het best bereikbaar zijn. Mocht u dit bericht niet ontvangen hebben dan vragen wij u een mail te sturen naar info@sociale-ontwikkeling.nl of te bellen naar 020-525 7010. Wij willen u alvast hartelijk danken voor uw medewerking!

Resultaten van onderzoek

Zoals u weet zijn tijdens de eerdere lab- en huisbezoeken video-opnamen gemaakt en zijn er lichamelijke reacties van verlegenheid en spanning bij uw kind gemeten. Daarnaast hebben alle ouders verschillende vragenlijsten ingevuld. Inmiddels is er weer een nieuw deel van deze gegevens geanalyseerd. Hieronder presenteren wij u de nieuwste resultaten van het onderzoek.

Zelfregulatie

Tijdens het labbezoek van 4,5 jaar met vader en kind zette de proefleidster achtereenvolgens een doos met cadeautjes en een doos met snoepjes voor uw kind op tafel neer. Uw kind mocht een cadeautje en een snoepje uit de doos kiezen, maar mocht het niet zelf pakken. Hierbij werd gekeken in hoeverre de kinderen in staat waren hun handen op de tafel te laten liggen. Met dit taakje werd zelfregulatie gemeten. Zelfregulatie is de vaardigheid om de aandacht, een emotie of gedrag uit te stellen of te onderdrukken. Bij het taakje werd specifiek gekeken naar gedragscontrole. Met gedragscontrole wordt het uitstellen of onderdrukken van bepaald gedrag bedoeld, zoals in dit geval het pakken van een cadeautje of snoepje.

Uit eerder onderzoek is gebleken dat genetische aanleg een rol kan spelen bij het ontwikkelen van verlegenheid bij kinderen. Toch is niet elk kind met verlegen ouders zelf ook verlegen. Wij hebben onderzocht of dit mogelijk te maken heeft met de mate van zelfregulatie van het kind. Uit eerder onderzoek is

namelijk gebleken dat zelfregulatie de invloed van bepaalde factoren op verlegenheid bij het kind kan afzwakken of juist versterken. Op basis hiervan werd verwacht dat kinderen met een hoge mate van zelfregulatie een grotere kans hebben om verlegenheid te ontwikkelen als hun ouders ook verlegen zijn. De combinatie van het hebben van verlegen ouders en een hoge zelfregulatie (als het ware 'teveel' zelfcontrole) zou mogelijk het risico op verlegenheid vergroten.

Uit de resultaten bleek echter dat zelfregulatie van het kind op 4,5 jaar geen invloed had op de relatie tussen verlegenheid van ouders en verlegenheid van het kind. Dat wil zeggen: de mate van zelfregulatie van een kind met verlegen ouders heeft geen invloed op de verlegenheid van het kind.

Een mogelijke verklaring voor deze resultaten is dat in dit onderzoek specifiek het aspect gedragscontrole is onderzocht. Er bestaan echter meer vormen van zelfregulatie, zoals aandachts- en emotiecontrole. Toekomstig onderzoek zal moeten uitwijzen of deze aspecten van zelfregulatie wel invloed hebben op de relatie tussen verlegenheid van ouders en verlegenheid van hun kind.

Het meten van de hartslag en verlegenheid bij kinderen

Tijdens de 1-jaarsmetingen werden met sensoren op de buik en op de voet, lichamelijke reacties van angst bij de baby's gemeten zoals hartslag, de regelmaat van de hartslag (hartslagvariabiliteit) en de zweetreactie. Hartslag, hartslagvariabiliteit en zweetreactie zeggen iets over de emoties die iemand ervaart. Een hogere hartslag en zweetreactie en lagere hartslagvariabiliteit gaan gepaard met meer spanning.

In ons onderzoek is gekeken of deze lichamelijke reacties samenhangen met verlegen gedrag van de baby's op 12 maanden. Wij verwachtten dat baby's met een hogere hartslag en zweetreactie en een lagere hartslagvariabiliteit meer verlegen

gedrag lieten zien tijdens het blootstellen aan onbekend speelgoed en een onbekend persoon.

Er werd gevonden dat de lichamelijke reacties in de verwachte richting samenhangen met het verlegen en gespannen gedrag dat de baby's lieten zien tijdens het aanbieden van onbekend speelgoed. Tijdens de taak met de onbekende persoon werd echter alleen een relatie gevonden tussen een hogere hartslag en verlegen gedrag. Er blijkt dus een samenhang te zijn tussen het verlegen gedrag dat baby's laten zien en hun lichamelijke reacties. Dat geeft extra ondersteuning voor de kwaliteit van de gedragsmetingen.

Daarnaast is onderzocht of baby's van meer en minder verlegen of gespannen ouders verschillen in de mate van verlegen gedrag en lichamelijke angstreacties. Het lijkt erop dat baby's van 1 jaar van verlegen of gespannen ouders niet meer verlegen gedrag en lichamelijke spanning laten zien dan kinderen van ouders die minder verlegen of gespannen zijn.

Teruggetrokken gedrag

Sommige kinderen hebben de neiging om teruggetrokken te reageren wanneer zij in contact komen met onbekende mensen of situaties. Dit teruggetrokken gedrag is binnen ons onderzoek gemeten op 12 maanden en 2,5 jaar. Ook op 4 maanden is de reactie van de baby's op nieuwe dingen gemeten; sommige baby's vertonen dan een verhoogde prikkelbaarheid en dit kan een voorloper van teruggetrokken gedrag zijn. Er is gekeken naar teruggetrokken gedrag in sociale situaties (zoals een onbekende die de kamer binnenkomt) en in niet-sociale situaties (zoals de trein/auto die naar uw kind toekwam).

Een aantal onderzoekers denken dat jonge baby's die gevoelig zijn voor prikkels mogelijk een grotere kans hebben om later teruggetrokken of verlegen te worden. In ons onderzoek werd onderzocht of teruggetrokken gedrag bij kinderen stabiel is naarmate het kind ouder wordt.

Ook werd onderzocht of teruggetrokken gedrag in sociale en op niet-sociale situaties met elkaar samenhangt, dus of kinderen die teruggetrokken op sociale situaties reageren dat ook doen in niet-sociale situaties.

Uit de resultaten bleek dat teruggetrokken gedrag enigszins stabiel is tussen 12 maanden en 2,5 jaar. Baby's die bij 12 maanden teruggetrokken gedrag lieten zien, hebben een iets verhoogde kans om op 2,5 jaar ook teruggetrokken te zijn. Daarnaast werd gevonden dat kinderen die teruggetrokken gedrag laten zien in een sociale situatie, dat ook regelmatig laten zien in een niet-sociale situatie (en andersom). Hoe ouder de kinderen worden, hoe kleiner het verschil is tussen de teruggetrokken reactie van een kind op een sociale versus een niet-sociale situatie.

Nieuw onderzoek

In februari is promovenda Evin Aktar begonnen met de nieuwe studie 'Mindful Mama'. In deze nieuwe studie wil zij onderzoeken wat het effect is van stressklachten, angstklachten en/of stemmingsklachten bij de moeder op de verwerking van emotionele informatie bij baby's. Dit is belangrijk om te onderzoeken omdat angst-, stress- en somberheidsklachten van de moeder een negatieve invloed op het kind zouden kunnen hebben.

Voor deze studie is zij op zoek naar moeders die negatieve emoties zoals stress, depressie en angst ervaren en hun 10 tot 14-maanden oude baby's. Kunt u zelf of iemand uit uw omgeving wel wat steun en handvatten gebruiken om de stress te verminderen? Of wilt u meer informatie over het onderzoek? Kijk dan op www.mindfulmamastudie.wix.com/mindfulmamas of mail naar: mindfulmamastudie@gmail.com. Deelnemende moeders krijgen kosteloos een Mindful Parenting training aangeboden van UvA minds. Het

onderzoek zal ten minste tot en met juni 2014 doorlopen.

Dank en contactgegevens

Wij willen u wederom bedanken voor uw inzet en bijdrage aan dit onderzoek. Wij stellen het zeer op prijs dat u bereid bent om naar het onderzoekscentrum te komen, vragenlijsten in te vullen en telefonische interviews wilt geven. Zonder de inzet van u en uw gezin zou dit onderzoek naar het ontwikkelen van verlegenheid en zelfvertrouwen niet mogelijk zijn! Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met:

Stephanie Mizrahi & Lucia Willems
Universiteit van Amsterdam
Onderzoek 'De sociale ontwikkeling van kinderen'.
Antwoordnummer 39310
1090 WC Amsterdam
O.v.v. C2524.0438.01

Tel: 020 525 7010
Fax: 020 525 1200
Email: info@sociale-ontwikkeling.nl

U kunt ook altijd een bezoek brengen aan onze website, die wij regelmatig aanvullen met nieuwe informatie:
www.sociale-ontwikkeling.nl